

ПРОБЛЕМИ КРЕДИТНО-MOДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРИ ВИВЧЕННІ НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ В УМОВАХ ПУСКУ

Цимбал В.М., Дмитренко В.І. (Полтава)

Болонський процес, Болонський протокол... Ці поняття протягом п'яти років стали керівництвом до дії, своєрідним дороговказом, а інколи головним боєм для багатьох студентів та викладачів українських університетів [3-5].

Наша молода країна щойно пережила у прямому сенсі підлітковий вік і мабуть саме звідси – хаотичні пориви від одних крайнощів до інших. З одного боку – вітчизняна система освіти, яка характеризується традиційним прагненням досягнути неосяжне, тобто, поглиблене вивчення базових дисциплін і досить поверхова спеціалізація; з іншого – Болонський процес з його основними положеннями: кредитно-модульною системою, тенденцією більшої самостійності студентів при здобутті знань, перевагою тестового поточного і підсумкового контролю знань, що знижує можливості розвитку логічного мислення, більш глибокого розуміння суті процесів і закономірностей певної дисципліни [1,2].

Але найвищою мудрістю, вивіреною часом, є знаходження золотой середини, в даному випадку – поєднання найкращих традицій вітчизняної системи освіти і основних положень Болонського протоколу.

Чи можливо це здійснити на практиці? Адже існує величезна кількість об'єктивних і суб'єктивних труднощів, пов'язаних, по-перше з нашою традиційною системою одержання знань, по-друге, з неможливістю сьогодні ефективно впроваджувати в практику більшість положень Болонського протоколу. Розглянемо деякі з них...

До об'єктивних проблем, зумовлених особливостями соціально-економічного розвитку України протягом попереднього десятиріччя, належить низький рівень знань абітурієнтів з хімії. Це можна пояснити тим, що в період економічної кризи кращі вчителі змушені були залишити школу, а низький рівень фінансування призвів до переповненості класів і низького рівня матеріально-технічного забезпечення занять. Лише останнім часом становище покращилося. Основним шляхом усунення цієї проблеми є індивідуальна робота з кожним студентом. Після діагностики наявного рівня знань з хімії вхідним тестуванням створюються групи вирівнювання, з якими працюють лектор і асистент. Проводиться робота з цими студентами і на індивідуальних заняттях та консультаціях, на лабораторних заняттях такі студенти одержують індивідуальні завдання.

Іншою, не менш важливою проблемою є низький рівень розвитку пізнавальної активності абітурієнтів. Працюючи з першокурсниками, ми намагаємося підвищувати прагнення студентів до пізнання дисципліни, створюючи на заняттях проблемні ситуації, наводячи цікаві фактичні дані, знайомлячи студентів з відкриттями, парадоксальними нез'ясованими наукою явищами, а також даючи студентам індивідуальні завдання творчого характеру як теоретичного так і практичного спрямування.

Ще однією проблемою, яка виникає на шляху входження в Європейський освітній простір є невміння і небажання більшості студентів самостійно здобувати знання. Ліквідації цієї проблеми сприяють індивідуальні завдання типу: „Проаналізуйте публікації в журналах „Химия и жизнь” за певний період на тему композиційні матеріали” та подібні йому; творчі практичні завдання в ході виконання індивідуальних та наукових студентських робіт. Креативні завдання теоретичного спрямування, засновані на аналізі інформації в Інтернеті, наприклад, про каталізатори стимулюють розвиток вміння роботи у всесвітній інформаційній мережі; складання модульних тестів на комп'ютері спри-

яє вивченню комп'ютера.

Ще однією з важливих проблем сучасної школи є низький рівень виховання духовності, морально-етичних цінностей. Адже поки що триває період початкового накопичення капіталів і в гонитві за власними надприбутками багато бізнесменів забувають про те, що вони шкодять здоров'ю і навіть ставлять під загрозу життя споживачів, виготовляючи харчову продукцію, що містить недоброякісну сировину, шкідливі добавки та замінники, консерванти та барвники, генетично модифіковані продукти. Тому ми в бесідах зі студентами наголошуємо на їх високій не лише юридичній але й моральній відповідальності перед людьми.

Таким чином можна сказати, що входження в Європейський освітній простір є непростим, але вирішуваним явищем, що це не лише кредити, модулі та бали, які вважають основними атрибутами Болонського процесу – це і підхід до університетів як центрів освіти і культури, як центрів формування майбутнього нашої нації.

Література:

1. Беляев В. Болонский процесс – попытка конкуренции / В. Беляев, Г. Жабрев // Высш. образование в России. – 2006. – № 4. – С. 33-41.
2. Болонский процесс: в вопросах и ответах / В. Б.Касевич, Р. В. Светлов, А. В. Петров, А. В. Цыб; С.-Петербург. гос. ун - т. – СПб.: Изд - во СПбГУ, 2004. – 108 с.
3. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи, за ред. Андрущенка В.П.– К. – 2004.
4. Вища освіта в Україні: Навч. посіб. / В.Г. Кремьні С.М. Ніколаєнко М.Ф. – К.: Знання, 2006. – 327 с.
5. Олійник А. Болонські домовленості як правове й організаційне підґрунтя інноваційного розвитку освіти// Вища освіта України. – 2006. – №4. – С. 14-20.

МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕГРОВАНІХ КУРСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ

Цимбал О.С. (Полтава)

В педагогічній літературі налічується понад 30 визначень категорії «міжпредметних зв'язків».

Так, значна кількість авторів визначає міжпредметні зв'язки як дидактичні умови, причому у різних авторів ці умови трактуються по-різному. Наприклад: міжпредметні зв'язки виконують роль дидактичної умови підвищення ефективності навчального процесу (Ф.П. Соколова); міжпредметні зв'язки як дидактична умова, що забезпечує послідовне відображення в змісті шкільних природничо-наукових дисциплін об'єктивних взаємозв'язків, діючих в природі (В.Н. Федорова, Д.М. Кирюшкін).

Ряд авторів дає наступні визначення міжпредметних зв'язків: «Міжпредметні зв'язки є відображенням в курсі, що побудований з урахуванням його логічної структури, ознак, понять, які вивчаються на уроках інших дисциплін», або таке: «Міжпредметні зв'язки являють собою відображення в змісті навчальних дисциплін тих діалектичних взаємозв'язків, які об'єктивно діють в природі і вивчаються сучасними науками».